

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідас ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11-05.02/292.00.1/ Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Державного університету
«Житомирська політехніка»

протокол від 25 жовтня 2023 р.
№ 11

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»
факультет національної безпеки, права та міжнародних відносин
кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту

Рекомендовано на засіданні
кафедри міжнародних відносин і
політичного менеджменту 29
серпня 2023 р., протокол № 7

Розробник: к.е.н., доц., доцент кафедри кафедри міжнародних відносин і
політичного менеджменту ЮРКІВСЬКИЙ Олександр

Житомир
2023 – 2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 2

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Вибір теми кваліфікаційної роботи.....	8
2. Організація самостійної роботи студента у процесі підготовки кваліфікаційної роботи.....	9
3. Керівництво й контроль за виконанням кваліфікаційної роботи.....	11
4. Структура і зміст кваліфікаційної роботи.....	12
5. Правила оформлення кваліфікаційної роботи	14
Додатки.....	15

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 3

ВСТУП

Організація підготовки та виконання науково – дослідної та практичної роботи студентів освітнього рівня "бакалавр" завершується виконанням та захистом кваліфікаційної роботи за спеціальністю 292 – "Міжнародні економічні відносини", контроль за процесом написання роботи здійснюється викладачами кафедри міжнародних відносин і політичного менеджменту.

Кваліфікаційна робота є завершальним етапом підготовки студента, під час якої студент повинен виявити вміння знаходження, обробки, систематизації і аналізу необхідної наукової, практичної, статистичної інформації виконати, оформити та захистити кваліфікаційну роботу на високому якісному рівні.

Методичні рекомендації для підготовки кваліфікаційних робіт використовуються здобувачами вищої освіти 4 курсу спеціальністю 292 – «Міжнародні економічні відносини» направленні на:

- ознайомлення студентів дослідників із базовими вимогами до науково-практичного дослідження міжнародної тематики у формі бакалаврської роботи;
- допомогу студентові в період написання роботи для вірної підготовки, виконання та захисту роботи;
- рекомендаціями щодо структури і змісту, порядку оформлення, рецензування, захисту кваліфікаційної роботи.

Написання кваліфікаційної роботи завершує цикл навчання з формуванням наступних спеціальних компетенцій:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність вчитися та бути сучасно навченим.

ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 4

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземними мовами.

ЗК7. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Написання кваліфікаційної роботи завершує цикл навчання з наступними спеціальними компетенціями

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції

СК2. Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.

СК3. Здатність виявляти особливості функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку

СК4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.

СК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміння адаптуватися до них.

СК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 5

СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.

СК12. Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

СК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

СК14. Здатність спілкуватися на професійному та соціальному рівнях з використанням фахової термінології, включаючи усну і письмову комунікацію державною та іноземними мовами.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

СК17. Здатність обґрунтовувати сучасні підходи до формування та реалізації зовнішньоторговельної політики в умовах забезпечення національної безпеки України

Написання та захист кваліфікаційної роботи завершується формуванням наступних програмних результатів:

РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

РН2. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземними мовами усно і письмово, фахово використовувати економічну термінологію.

РН3. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

РН4. Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 6

PH5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

PH6. Планувати, організовувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу.

PH7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

PH8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

PH9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно -фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

PH10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку.

PH11. Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега -, макро -, мезо - і макрорівнях.

PH12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

PH13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

PH14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно -фінансових та кредитних відносин.

PH15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 7

РН16. Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

РН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

РН18. Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно - наслідкових та просторово - часових зв'язків.

РН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

РН20. Відстоювати національні інтереси України з урахуванням безпекової компоненти міжнародних економічних відносин.

РН21. Розуміти і мати навички з ведення ділового протоколу та ділового етикету у сфері міжнародних економічних відносин, враховуючи особливості міжкультурного спілкування на професійному та соціальному рівнях, як державною так і іноземними мовами.

РН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

РН23. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж життя для здобування знань, з метою підтримки професійної компетентності на високому рівні.

РН24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

РН25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

РН26. Ідентифікувати, аналізувати та впроваджувати сучасні підходи до формування та реалізації зовнішньоторговельної політики задля забезпечення національної економічної безпеки України та підвищення конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів господарювання на міжнародних ринках товарів і послуг

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОКЗ8 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 8

1. ВИБІР ТЕМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Базовим етапом з підготовки студента до написання кваліфікаційної роботи є свідомий, цілеспрямований, обґрунтований і самостійний вибір теми. При обранні теми слід врахувати:

- набутий досвід написання курсових та наукових робіт, рефератів, підготовки доповідей на наукових конференціях, виступів на семінарах;
- результати пройденої практики як виробничої так і навчальної;
- індивідуальні знання та вміння студента, інтерес до визначених економічних проблем та явищ;
- характер майбутньої професійної діяльності, перспектив майбутнього працевлаштування;
- можливість доступу до інформаційних джерел, необхідних для написання бакалаврської роботи.

Кафедра міжнародних відносин і політичного менеджменту рекомендує та затверджує орієнтовну тематику бакалаврських робіт на поточний рік. У разі сумнівів і вагань при виборі теми студент може скористатись порадами керівника роботи, завідувача кафедри, інших компетентних осіб: практиків, стейхолдерів.

В окремих випадках студент-бакалавр має право запропонувати у власній редакції тему бакалаврського дослідження, непередбачену тематикою. Індивідуально визначена студентом тема підлягає обговоренню та затвердженню на засіданні кафедри. У процесі вибору теми кваліфікаційної роботи слід врахувати, що конкретна тема закріплюється тільки за одним виконавцем, її дублювання іншими авторами не допускається.

Кафедра призначає керівника кваліфікаційної роботи з врахуванням його наукових інтересів, відповідності спеціальності, наявності відповідних публікацій. Виконавець кваліфікаційної роботи разом із науковим керівником уточнюють у кінцевій редакції тему кваліфікаційної роботи, яка схвалюється на засіданні кафедри.

Після узгодження теми кваліфікаційної роботи студент уточнює з керівником її план, оформляє завдання до виконання, яким визначається графік подання розділів бакалаврської роботи, консультування та термін здачі роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 9

Дотримання встановлених термінів поетапного виконання бакалаврської роботи контролюється науковим керівником та щомісячно доповідається ним на засіданнях кафедри.

Під час періоду написання роботи науковий керівник активно консулює студента, а в разі потреби і за згодою з керівником, залучаються інші консультанти.

У разі необхідності тема може бути відкоригована та уточнена до початку захисту, але у виключних випадках з дозволу завідувача кафедри.

За спеціальністю 292 "Міжнародні економічні відносини" та з врахуванням пройдених навчальних та виробничих практик студент може обирати тему бакалаврської роботи з прив'язкою до:

1. національних та міжнародних комерційних підприємств, резидентів та нерезидентів України, за умов доступу до інформації;
2. макро рівня, дослідження міжнародних процесів та явищ;
3. функціонування світових ринків, окремих міжнародних організацій.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота виконується на основі вивчення та узагальнення положень чинного законодавства, нормативних та інструктивних документів, наукової, навчальної літератури та інших джерел національного та міжнародного характеру, дослідження теоретичних, методичних та практичних основ фінансових, виробничих, інвестиційних, маркетингових відносин та процесів на національному, міжнародному рівнях.

Після ґрунтовного вивчення законодавчо-нормативної бази автор звертається до літературних джерел, що містять результати наукових досліджень та висвітлюють погляди вітчизняних і закордонних фахівців за темою бакалаврської роботи (монографій, наукових збірників, матеріалів наукових і науково-практичних конференцій, публікацій у спеціальних журналах, періодичній пресі тощо).

При цьому особливої уваги заслуговують спірні питання, невирішені проблеми теорії і практики, рекомендації теоретиків, пропозиції практиків.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 10

Порівняння різних точок зору дозволяє автору сформулювати власне бачення досліджуваної проблеми, забезпечує належний рівень виконання підвищує наукову цінність бакалаврської роботи.

Доволі трудомістким етапом виконання бакалаврської роботи є збір цифрового матеріалу, розрахунок показників, що характеризують досліджувану проблему. Інформаційною базою для емпіричних досліджень може бути: інформація, отримана з Internet; статистичні збірники; огляди та публікації в періодичній пресі; дані оперативної, статистичної, бухгалтерської та податкової звітності; матеріали ревізій, перевірок, обстежень, економічного аналізу, виробничих нарад тощо.

Результатом опрацювання та узагальнення досліджуваного матеріалу є складання аналітичних таблиць із проведенням глибокого аналізу показників, використанням економіко-математичних методів та моделей дослідження, новітніх технологій комп'ютерної обробки даних.

Для збору матеріалів найпридатнішим є період проходження студентами денної форми виробничої практики. Для цього при складанні календарного плану проходження практики можна передбачити максимальну кількість днів із питань, що відповідають обраному напряму бакалаврської роботи.

Підготовлені окремі розділи бакалаврської роботи в терміни, передбачені індивідуальним завданням, передаються на перевірку керівнику роботи. У процесі виконання бакалаврської роботи до її автора ставляться такі вимоги :

- дотримання ним встановлених індивідуальним завданням термінів підготовки окремих розділів і бакалаврської роботи в цілому, що повинно бути непорушним правилом;
- самостійне опрацювання конкретних матеріалів, фактів та даних, що стосуються теми дослідження;
- дотримання наукової етики, академічної доброчесності що не допускає використання чужої інтелектуальної власності без дозволу її автора (власника) або без посилання на використані джерела;
- не допущення розкриття державної та комерційної таємниць, дотримання правил користування службовими документами та конфіденційними матеріалами;
- вміння узагальнювати та наочно ілюструвати описувані явища і процеси за допомогою аналітичних таблиць, діаграм, графіків, схем;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 11

- під час написання роботи студент зобов'язаний періодично інформувати наукового керівника про стан підготовки роботи, своєчасно виконувати його вказівки та рекомендації.

3. КЕРІВНИЦТВО Й КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Керівництво підготовкою бакалаврських робіт здійснює професорсько-викладацький склад кафедри, який розробляє орієнтовну тематику, здійснює науково методичне керівництво бакалаврськими роботи, контролює їх якість, організовує рецензування і захист.

Протягом написання роботи студент:

1. З'являється очно на кафедрі для консультацій та перевірки розділів роботи;
2. Активно працює з керівником через внутрішню пошту ДУ Житомирська політехніка.

Керівники кваліфікаційних робіт затверджуються наказом відповідно до подання завідувача кафедри.

В обов'язки керівника бакалаврської роботи входить:

- остаточне формулювання теми бакалаврської роботи;
- видача завдання на підготовку бакалаврської роботи і складання графіка її виконання;
- надання студенту допомоги при складанні плану, порад щодо підбору літературних джерел;
- систематичне консультування виконавців бакалаврських робіт;
- контроль за своєчасністю та якістю виконання роботи,
- проміжне рецензування окремих розділів бакалаврської роботи;
- підготовка відгуку на бакалаврську роботу в цілому.

На засіданнях кафедри періодично заслуховуються звіти наукових керівників про хід підготовки бакалаврських робіт. У необхідних випадках звітування про хід підготовки робіт на засідання кафедри можуть запрошуватися окремі студенти-бакалаври.

Зовнішнє рецензування бакалаврських робіт здійснюється керівниками і спеціалістами фінансових, податкових органів, органів державного

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 12

казначейства та контрольно-ревізійної служби, підприємств, організацій установ, науковцями кафедр університету та інших вищих навчальних закладів.

Кваліфікаційна роботи, які за своїм змістом та оформленням не відповідають установленим вимогам, до захисту в Державній екзаменаційній комісії не допускаються.

Однією з важливих етапів контролю за кваліфікаційною роботою є перевірка на добросовісність та плагіат. Подану студентом роботу, керівник подає на перевірку відповідному структурному підрозділу, за наслідком якої видається довідка про її проходження. У разі виявлення недоліків, студент оперативно виправляє помилки в роботі та після повторної перевірки допускається до захисту.

4. СТРУКТУРА І ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Зміст кваліфікаційної роботи повинен відповідати затвердженому плану й носити індивідуальний характер, але за своєю структурою включає:

- ВСТУП
- РОЗДІЛ 1.
- РОЗДІЛ 2.
- РОЗДІЛ 3.
- ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ
- СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
- ДОДАТКИ.

Завдання на кваліфікаційну роботу розміщується після титульного аркуша (додаток А) і не підлягає загальній нумерації. Типовий зміст бакалаврської роботи подано в додатку Б.

У **вступі** слід коротко (на 2-3 сторінки) відобразити:

- обґрунтування актуальності теми й мотивацію її вибору;
- загальну мету і поставлені в роботі завдання;
- об'єкт дослідження (коло ідей, теорій, фактів, явищ, процесів, обраних для дослідження);
- предмет дослідження (знаходиться в межах об'єкта, що співвідноситься з об'єктом як часткове з загальним; предмет – конкретна частина об'єкту).

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 13

Обсяг основного тексту роботи не повинен бути більшим 70 сторінок. Основний зміст роботи зазвичай складається з трьох розділів.

Основний зміст роботи зазвичай складається з трьох розділів, але не виключено. Як правило, зміст основних розділів має відповідати таким критеріям та включати наступні блоки питань:

1-й розділ: має проблемно-теоретичний характер. Розкриваються поняття, суть та роль економічних явищ, які досліджуються, історія виникнення та еволюція. Викладаються існуючі теоретичні розробки та їх критичний аналіз з різних точок зору. Необхідно застосовувати графічний спосіб для класифікації основних понять, види та групи, їх взаємозв'язок з складовими понятійного апарату. В залежності від обраної теми можливе описання особливостей функціонування окремої галузі, або окремого економічного явища чи процесу на макро рівні. Огляд нормативно – правової бази слід робити у вигляді аналізу основних понять, закріплених у законодавчих актах, а не у формі переказу їх тексту. (до 35 стор.). Розділ має містити три параграфи.

2-й розділ: наводиться загальноекономічна, організаційна, виробнича, та фінансово характеристика підприємства, міжнародних ринків та установ за 3 роки, по можливості 5 років. Досліджується безпосередньо об'єкт, взаємозв'язки та фактори впливу, виявляється наявна проблематика (опис і аналіз діючої практики) (до 30 сторінок). Розділ має містити три, чотири параграфи.

3-й розділ: присвячується теоретичній та методологічній розробці перспектив та прогнозування розвитку об'єкту дослідження, виявлених проблем (висвітлення невирішених проблем та обґрунтування пропозицій, що базуються на матеріалах 2-го розділу), а також розробку та оцінку можливих ефектів та результатів (до 25 сторінок). Розділ може містити 2-3 параграфи.

У **висновках** стисло (до 3 сторінок) формулюють основні результати дослідження, шляхи подолання досліджуваних проблем, вносять можливі рекомендації та пропозиції. Висновки за змістом повинні вказувати на ступінь виконання поставлених завдань та мети дослідження, синтезувати накопичену інформацію по розділах, послідовно та логічно відображати отримані результати. Послідовність висновків визначається логікою побудови бакалаврської роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 14

Список використаної літератури відображає самостійну та творчу роботу студента. В списку в повному обсязі наводяться використані літературні джерела – монографії, підручники, статті та тези, нормативні акти. Їх кількість не обмежуються, але не менше 40-ка. Порядок оформлення літератури наведений в наступних розділах рекомендацій.

Додатки не є обов'язком елементом, але їх наявність підвищує рівень довіри до отриманих результатів, свідчить про їх достовірність, глибину дослідження об'єкту та предмету дослідження. У додатки слід включати теоретичну та емпіричну інформацію, яка не може органічно поміщена в розділи бакалаврської роботи.

5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційну роботу набирають на комп'ютері на одній стороні аркуша білого паперу формату А-4 (210 x 297 мм) через півтора міжрядкових інтервали до 30 стрічок на сторінці кегль 14 шрифт Times New Roman. Параметри сторінки мають бути таких розмірів: лівий - 30 мм, правий - 10 мм, верхній -20 мм, нижній - 20 мм. Ширина абзацного відступу 1,25.

Заголовки структурних частин бакалаврської роботи "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ" "ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами (шрифт 14, напівжирний) посередині до тексту.

Потрібно витримувати відстань між заголовком та текстовою частиною 3 міжрядкові інтервали (через 1 рядок). Кожну вищезазначену структурну частину роботи слід розпочинати з нової сторінки. Підрозділи та параграфи розділів не слід подавати з нової сторінки, а продовжувати далі по тексту через відступ 3 міжрядкових інтервали (1 рядок вільний). Заголовки підрозділів і параграфів друкують маленькими літерами з першої великої (14, напівжирний) з абзацного відступу.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	<i>Екземпляр № 1</i>	<i>Арк 23 / 15</i>

ДОДАТКИ

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 16

ДОДАТОК А

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ, ПРАВА
ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

*Кафедра міжнародних
відносин і політичного менеджменту*

Кучма Віктор Вікторович

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**“ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ
МОРОЗИВА”**

Спеціальність: 292 “Міжнародні економічні відносини”

Допускається до захисту
Протокол № _____
від _____
завідувач кафедри
міжнародних відносин
і політичного менеджменту
д.н.держ.упр., доц.,
Вікторія ЗАГУРСЬКА-АНТОНЮК

_____
(підпис)

Науковий керівник
д.н.д.у., доц. В.В. Ксендзук

_____
(підпис)

Рецензент
к.е.н., доц. О.Й. Юрківський

_____
(підпис)

**Житомир
2024**

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 17

ДОДАТОК Б

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Зміст та значення інвестиційної діяльності	5
1.2. Джерела фінансування інвестиційної діяльності	12
1.3. Нормативно-правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні	19
РОЗДІЛ 2. ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ "ЄВРОГОЛД"	28
2.1. Організаційно – економічна характеристика підприємства	28
2.2. Фінансовий аналіз діяльності	37
2.3. Інвестиційна діяльність підприємства та її аналіз	47
РОЗДІЛ 3. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ	60
3.1. Оцінка інвестиційних можливостей підприємства	60
3.2. Сучасний досвід застосування методів інвестування	73
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	88
ДОДАТКИ	95

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОКЗ8 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 18

ДОДАТОК В

Анотація

Кучма В.В. Функціонування міжнародного ринку морозива. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота представлена на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр», спеціальність 292 «Міжнародні економічні відносини». – Державний університет «Житомирська політехніка», Житомир, 2023.

У кваліфікаційній роботі розглядається сутність значення стратегії, дослідження теоретичних та практичних основ стратегічного планування, підходів до обґрунтування та застосування стратегій в кризових ситуаціях.

Ключові слова: стратегія, розвиток, оптимізація.

Annotation

Kuchma V.V. Formation of enterprise development strategy. - Manuscript.

The qualification bachelor's work is submitted for a Bachelor's degree, specialty 292 "International Economic Relations". - Zhytomyr Polytechnic State University, Zhytomyr, 2022.

The bachelor's qualification work examines the essence of the importance of strategy, research of theoretical and practical bases of strategic planning, approaches to substantiation and application of strategies in crisis situations.

Keywords: strategy, development, optimization.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОКЗ8 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 19

ДОДАТОК Д

Особливості оформлення таблиць, формул, літературних джерел

ТАБЛИЦІ

Таблиці використовують для подання цифрового матеріалу або іншої інформації. Таблиці у роботі нумеруються послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. У правому верхньому куті пишеться слово «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається із номера розділу і порядкового номера таблиці, розділених крапкою, наприклад «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). При посиланні на таблицю вказують її повний номер, а слово «Таблиця» пишуть у скороченому вигляді, наприклад «(табл.1.2)». Якщо у тексті посилаються на дані таблиці, то в логічно зручному місці в круглих дужках зазначають (табл. 1.2) або записують «...як це видно з табл. 1.2». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово дивись, наприклад: див. табл. 3.2.

Під словом «Таблиця» розміщується заголовок таблиці симетрично до форми таблиці. Слово «Таблиця» і заголовок починаються з великої букви. Назва не підкреслюється, крапку в кінці не ставлять.

Після назви з нового рядка розміщується сама таблиця, яка не може відриватись від назви та номеру (розміщуватись на іншій сторінці).

Таблиці потрібно розташовувати після першої згадки її у тексті так, щоб її зручно було розглядати без повороту або з поворотом за годинниковою стрілкою. Якщо на даній сторінці немає місця, то їх необхідно розташувати на наступній сторінці у зручній для ознайомлення формі.

При переносі таблиці на наступну сторінку нумерацію колонок необхідно повторити, а над нею розмістити слова «Продовження табл.» із зазначенням її номера, наприклад «Продовження табл. 1.2».

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш, при цьому назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою у межах однієї сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то у першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 20

Якщо розмір таблиці є більшим за 1 сторінку, вона повинна бути перенесена у додатки.

Вимоги щодо оформлення тексту у таблицях:

абзацний відступ відсутній;

текст заголовків та підзаголовків – звичайний;

заголовки мають починатись з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Крапки в кінці не ставляться;

вертикальне вирівнювання комірок заголовків – по центру;

вертикальне вирівнювання всіх інших комірок – вгору;

горизонтальне вирівнювання комірок «головки» таблиці – по центру;

горизонтальне вирівнювання комірок «боковику» таблиці – вліво;

горизонтальне вирівнювання комірок основної частини таблиці: звичайний текст – вліво, позначки на кшталт «+», «-» тощо – по центру, числові дані – вправо (для дробових чисел – по комі, що відділяє цілу частину від дробової);

Для оформлення великих таблиць у додатках дозволяється зменшувати розмір шрифту (але він не повинен бути меншим від 10 пунктів) та робити одинарний міжрядковий інтервал; якщо текст, який повторюється у графі таблиці і складається з одного слова, то його можна замінити лапками; якщо текст повторюється і складається з двох чи більше слів, то при першому повторенні його замінюють на слова «Теж», а далі - лапками. Замість цифр, марок, знаків, букв, математичних чи хімічних символів лапки не допускаються. Якщо цифрові дані у якомусь рядку таблиці не наводяться, то у ньому ставиться прочерк. При одночасному використанні «головки» та «боковика» верхня ліва комірка, якщо в ній розміщені до підписи «головки» та «боковика», повинна ділитись по діагоналі від верхнього лівого кута до правого нижнього суцільною чорною лінією, причому текст у правому трикутнику повинен вирівнюватись вправо вгору, у лівому – вліво вниз. Всі комірки таблиці повинні мати границі у вигляді чорної суцільної лінії товщиною 0,5 пунктів.

Ширина таблиці не має бути меншою 50 % та більшою 100 % ширини робочого поля аркуша. Горизонтальне вирівнювання всієї таблиці – по центру.

Приклад оформлення таблиць:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 21

Таблиця 2.1

Показники товарообігу за 2016-2019 рр., млн. грн

Показник	2016	2017	2018	2019

ФОРМУЛИ

Формули в роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули у розділі, між якими ставиться крапка. Номер формули пишеться біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули (якщо формула велика, то на рівні нижнього рядка формули до якої він відноситься) в круглих дужках, наприклад (2.2) (друга формула другого розділу).

Запис формули передбачає використання символічних позначень фінансових показників із наступним поясненням позначень символів чи числових коефіцієнтів, які наводяться безпосередньо під формулою у тій послідовності, у якій вони подані у формулі. Це пояснення подається з нового рядка, починаючи зі слова «де», двокрапка після якого не ставиться. Значення кожного символу чи числового коефіцієнта подається з нового рядка. Розмірність одного і того ж параметра у межах роботи має бути однаковою.

Наприклад: Для розрахунку конкурентоспроможності підприємства використаємо наступну формулу:

$$ККО = 1,15 EP + 0,29FP + 0,23EZ + 0,33KT \quad (2.1)$$

де ККО – коефіцієнт конкурентоспроможності підприємства;

EP – значення критерію ефективності виробничої діяльності підприємства;

FP – значення критерію фінансового положення підприємства;

EZ – значення критерію ефективності організації збуту та просування товару;

KT – значення критерію конкурентоспроможність товару.

Формули, що поміщаються в додатках, мають нумеруватися окремою нумерацією арабськими цифрами в межах кожного додатку з вказуванням перед кожною цифрою позначення додатку. При посиланні у тексті на формулу, необхідно подати її повний номер у дужках, наприклад, «У формулі (2.1)».

Формули виділяються з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 22

Якщо формула не поміщається в один рядок, то вона повинна бути перенесена після знаку рівності (=) або після знаків додавання (+), віднімання (–), множення ($\cdot$), ділення ($/$), або інших математичних знаків, причому знак на початку наступного рядка повторюють. У тексті допускається виправлення окремих формул і рівнянь рукописним способом чорним чорнилом. Після таких скорочень, як млрд, млн, грн крапка не ставиться.

ПОСИЛАННЯ

У роботі робляться посилання на джерела, матеріали чи окремі результати, які використовуються при розробці проблеми, задачі, розгляді питання та ін. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо цього документа, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Посилатись слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатись у тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовуються відомості із джерел документальної інформації чи з великою кількістю сторінок, то у посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дається посилання.

Посилання у тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком їх у списку літератури, виділивши двома квадратними дужками, наприклад «...у працях [2-5, 8]...» чи [17, с.20-25].

Якщо в тексті дослівно цитується висловлювання певного автора, воно має відповідати таким вимогам:

- текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;
- цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Допускається пропуск слів, речень, абзаців за умови, якщо це не спотворює авторського тексту. Такі пропуски позначаються трьома крапками; вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед вилученим текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-21.11- 07.01/292.00.1/Б/ОК38 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 23 / 23

- при непряму цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів. Посилатися при цьому треба на джерело непрямого цитування, наприклад: [69];
- цитування не має бути ні надмірним, ні недостатнім, бо в обох випадках це може вплинути на рівень дипломної роботи: надмірне цитування створює враження її копійчистості, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Загальні вимоги до оформлення списку використаних джерел:

- список складається за алфавітним порядком, причому джерела латиницею розташовуються після джерел кирилицею;
- кожне джерело включається у список лише один раз, навіть якщо на нього присутні декілька посилань у тексті роботи;
- джерела описуються мовою оригіналу (не перекладаються);
- список джерел оформлюється у виді нумерованого списку з використанням арабських цифр, після номеру ставиться крапка.

Основними елементами бібліографічного опису є інформація про:

- автора(-ів); назву твору; вид видання (за потреби – про перевидання чи переклад); місце видання, видавництво;
- рік видання та обсяг публікації.

Список розташовують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або першої літери назв робіт. Допустимо розмішувати джерела у списку за порядком посилань на них у тексті.